

JAROSŁAW DOBKOWSKI

Prawna ochrona tytułu zawodowego

Streszczenie

Opracowanie dotyczy ochrony prawnej tytułów zawodowych, które są związane z działalnością zawodową. Ukazano genezę tego rodzaju tytułów zawodowych i ich ochrony w Polsce, które początkowo pozostawały w związku z zabezpieczeniem wybranych tzw. wolnych zawodów prawniczych (jak doradca podatkowy, adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy). Przedstawiono także ewolucję zakresu podmiotowego ich występowania, a w tym wprowadzenie tego typu rozwiązania w stosunku do niektórych tzw. wolnych zawodów ekonomicznych (biegły rewident, makler papierów wartościowych i doradca inwestycyjny), pewnych tzw. wolnych zawodów medycznych (pielęgniarka/pielęgniarski, położna/położny, diagnosta laboratoryjny, fizjoterapeuta, farmaceuta), a także wybranych tzw. wolnych zawodów, które nie charakteryzują się funkcjonowaniem w ich obrębie samorządów zawodowych (rzeczoznawca majątkowy). W tym względzie odnotowano, że ochrona prawna tytułu zawodowego wykroczyła poza wymiar działalności zawodowej, a objęła także pewne sfery działalności gospodarczej, czego przykładem są usługi detektywistyczne, świadczone przez osoby posiadające tytuł zawodowy detektywa. Na tle analizy standardów europejskich ustalono, że obecnie wprowadzenie ochrony prawnej tytułów zawodowych należy traktować jako jeden z środków regulacji dostępu do zawodu. Wykazano przy tym, że istota ochrony prawnej tytułu zawodowego sprowadza się do prawa do posługiwania się tytułem przez osoby uprawnione na zasadzie wyłączności, przez co inne osoby nie mogą używać w ten sposób zastrzeżonego tytułu ani swym zachowaniem wprowadzać w błąd osób korzystających z ich usług, co do faktu posiadania określonego tytułu zawodowego, choćby miały odpowiednią wiedzę i umiejętności. Występują przy tym różne formy ochrony prawnej – mają tu zastosowanie środki odpowiedzialności karnej, administracyjnej i cywilnej, ale brak jest całościowych gwarancji. Tytuł zawodowy podlegający ochronie prawnej może być też traktowany jako jeden z wyznaczników pojęcia zawodu.

Słowa kluczowe: zawód – regulacja działalności zawodowej – tytuł zawodowy – ochrona prawna tytułów zawodowych